

MOSLÉK-ORSZÁG

Jött értem a fekete hajó
Jött értem fekete vizen.
Álom-királyfit, vitt tova vitt
Moslák-országnak mentiben -
Fekete hajó, fekete vizen.

Moslék-ország, hajh, cudar ország,
Hajh, Hortobágy, zsír-szívű rém;
Hajh, Átok-város, Redves-ugar:
Pizsok-hazám, mit kapaszkodsz belém?
Fekete vizeken jöttem én.

Vagyok a nyugati sirály -:
De magyarnak köpött ki a föld
Moslék-ország a nyakamon ül
Engemet Moslék-ország örökölt:
Nyöszörög a hájszagú föld.

Már nem megyek el, fekete hajó
Moslék-ország hagy' örülj, szegény!
Laza ferdinen, laza ferdinen
Fekete vizen, fekete legény,
Hajh, kutya-fáját, szomorú legény.

Leköpöm a múltat
A lélek-pókot, a cudart,
Leköpöm a lelkemet is,
Mert visszanyihog a múltba.

Én vagyok Málé király
Én vagyok Málé király
Holdfényes, szelíd arcom
Belelobog a nagy éjbe.

Nem dolgozni jöttem ide
Nem dolgozni jöttem ide
Törpe-fejű, mit akarsz tőlem?

Nehéz munka az enyém
Nehéz munka az enyém
Mi vagyunk az Új Undokak.

De jött hozzám egy törpe
De jött hozzám egy törpe
S kérdezte, mit akarok?

"Ti vagytok az Új Undokak
Ti vagytok az Új Undokak
MenjeteK dolgozni ti is."

Felgerjedt szittya vérem
Felgerjedt szittya vérem
S rászóltam Törpe-fejűre:

Hát maga megbolondult,
Hát maga megbolondult,
Hogy mindent kétszer mond,
kétszer mond?

Bízattva hüvelyzem már másnak
Estjét a Minden-bírsáknak.
Hühös, nagy esteledek,ek,
Beh, én mindenről lekések!
Beh kallóznak már simó tenyerek,
Beh félvén-félek, beh mervén-merek!
Szent jóízét bővízü imáknak
Hagyom már mai Zápolyáknak,
Bízattva hüvelyzem már másnak
Estjét a Minden-bírsáknak.

BABITS BIHÁLY

Született Szegszárdon: néhány nappal születése előtt ugyanis titkos figyelmeztetéssel rávette édesanyját, hogy utazzék Szegszádra, nehogy "Szegszárdon Születtem, Színésznőt Szerettem" című leendő versében az allitációk elrontásák. Már hatéves korában egészen fejlett nyelvezete volt: az iskolában fél kézzel harmincezer olyan magyar szót tudott fölemelni, ami "B"-vel kezdődik, míg iskolatársainak a fáradtságtól már kilógott a nyelvezete. A fogarasi elemi és a verseci főgimnázium nyolc osztálya jártak bejele, azonkívül nála végzett a budapesti tudományegyetem filológiai fakultása. Majd a technikára került, ahol több szabadalmat nyert, újfajta alumínium íge-kötők-, szöcsavarok- és kettősfedélű mondatszerkezetekre, melyek Edisonsnak "A modern verstechnika vívmányai és a villamos nagyvácscsavar" című munkájában is fölemlítvék. Nyersej nyöleg a Nyugatnál nyelentek nyeg: legutolsó köete, a "Főtitészendő úr, kérem, az esti takarmányszállítás minden valószínűség szerint megérkezik" című, hosszú feltűnést keltett.

Plutó e torzót márványból szoborta
Ó torzók torza, bőrző Dunakorzó
Ó korzók korza, őrző dunnaorzó
Mint ferde torta és megint retorta.

De Áfrikában fű az ántipasszát
És négerék masszálnak pántlimasszát
És ott az ég oly régi, égi méla.
S tán pápuákok pengetnek poros fát
S nem lesz Nyugat már, sem Fenyő, sem Osvát
S még é! Balázs, még él a méla Béla.

"S megint előlről..."

A szeretőm fiús, görög leány,
Lányos, török fiú, ki egykor élt,
Ahol taitékot Aagis öble hány.

És Athenben született auszgewélt,
De most közöttünk jár, bár ő egy antik,
Kihez ma lelkem esdve így beszélt:

"Ó kancsók kincse, ó görög romantik,
Orsók korsója, drágamívű borsó,
Akit szeretnek Bélák és a Bandik.

"Te tarfejű, tritóni, tarka torzó,
Dús, dőre dátum és dalos dativusz,
Post, penes, pone, praeter, ablativusz.

"Ki bűn borongva, barna, bűs bajusszal,
Beteg bolyongó, béna bink balán...
És szólt a lány, gradus genitivusszal:

"Mi, hát nekem bajuszom van talán?"
S én szólék: Ó, kegyed mély mívű marha,
Ezt mondtam csak a széphangzás mián.

"De hogyha ezt nem érti, drága mirrha,
Egymáshoz nincs közünk, se végre mátul,
Kegyed nem készült, aztán hol az irka?

"Az ember végre még sincs csupa fábul,
Kegyed nem tudja, mi az asszonánc?
Eriggyen, mert rugok beléje hátul. -
(S megint előlről.)

Lent a lencső lélekuton {Hádesz öblén, [hol a lélek élet - állott (élet - állott, mint az állat) s aspodélosz
illatokkal] öblögetve, ablakokba} ablakokba öblögetve, öblögekbe ablakogva és makogva és
mekegve.

És mekegve és magokva $\sqrt[2]{\text{lent a mélybe, lent az éjbe, hol a kájbe}}$ $\begin{pmatrix} \text{éjbe, mélybe} \\ \text{kéjbe, éjbe} \end{pmatrix}$ Ötven asszony, logarithmus ötven asszony és emelve és kivonva, négyzetekre köbgyökökre, ötven asszony, hetven asszony, százhuszonhét bűnös asszony, ötven órájás amphorába, asfodélosz ötven asszony = bűnös asszony, mennyi jött ki, mennyi jött ki

Százkilencven bűnös asszony, óriási amphorába $\sqrt[2]{\text{amphorába}}$, rába, rába, majd mekegve, (log) majd makogva, mindörökre, mindhiába, (mert hiába [mind hiába] töltögetve, öblögetve) öblögetve alakokba, ablagokva, és makogva, öblögekbe² és mekegve és mekegve és

makogva $\sqrt[3]{\text{fogjanak}}$ meg, fogjanak meg...
(Megfogiák.)

TROMBOLÁNYI DEZSŐ

I.

(Született Harsonán, mint »A Hét« belső munkatársa, szerdán, lapzártá előtt két nappal. Még idejekorán megírhatta »Trombita-szonáta« című szezon-cikkét. Később az »Innen-Onnan« rovatot vezette: ő volt »A Hét« legelső »Innen-Onnan«-istája. Színházi kritikáit ugyanott végezte. »Négy fal között« című verses kötetével tűnt fel, melyet később »Négy fal, egy plafon és egy padló között« helyesbített kiadásban ismert meg a közönség. Több politikai és közgazdasági szonettet írt: jelenleg a Trombitagyárosok Országos Szövetségének tiszteletbeli igazgatója. Ép és egészséges ember, fiatalabb korában tifuszon ment keresztül és kétszer a Petőfi-társaságba is jelölték, de mindkét alkalommal csakhamar felgyógyult.)

»A SZEGÉNY KIS TROMBITÁS SZIMBOLISTA KLAPEC NYŐSZÖRGÉSEI« CIMŰ CIKLUSBÓL

I.

Mint aki halkan belelépett.
És jönnek távol, ferde illatok
Mint kósza lányok és hideg cselédek
Kiknek bus kontyán angyal andalog.
Mint aki halkan belelépett.
Mint aki halkan belelépett
Valamibe... s most tüszköl s fintorog
Mint trombiták és roppant trombonok
S a holdvilágnál szédelegve ferdül
Nehéz boroktól és aranyló sertül
Ugy lépek vissza mostan életembe
Mint kisfiu, ki csendes, csitri, csempe
S látok barnát, kókuszt, koporsót, képet -
Mint aki halkan belelépett.

VIII.

A kis edény.
Oly furcsa és merev.
Aranyhabos tó, emlék-temető
Emlékek ágya, ágyak ápolója,
Mély, puha párna, pincse, pince, pólya
Emléket emtet, engem temet ő
Fehér és csendes. Ülök rajt, kis ingbe -
És távoli mély országokba int be
Mint folyt arany és mint ezer ezüst,
Oly bus, fehér, olyan igénytelen
Becéz, réámnéz és tréfál velem
Mint egy kis fehér legyező,
Csak rátekintek s így szólok: ez ő.
A jó, szelid, a kedves, pici teknő -
De néha megnő -
És néha horpad s néha szétreped
És szerteszőkken szörnyű fergeteg
És a homályban bőszen harsonáz
És akkora már, mint a ház
És orditunk és sirunk: diadal
És ilyen fiatal
S mint kürtök öble s vérző trombiták
És néha vág.
És néha vég.
És néha olyan, mint az ég.
S mint longa, lingua, lunga, lenge lég
(Még, még.)
És borzadunk az égbe, nyögve, sirva
És néha néz ránk -
És néha olyan, mintha verset írta.

XIII.

Én nyafogok
Az életben, mint kevesek
Én nyifegek
Távol mezőkön bőrző levesek
Én nyűhögök
Valami van, valami nincs
Én szepegek
Valami kósza, kótya kincs
Én szüpögök
Az éjbe, későn és korán
Én szipogok
Az orromon, e roppant trombitán.

SZABÓCSKA MIHÁ'

(Nem, ezekkel a modernekkel semmire se megy a kezdő író: a szerkesztő ur még mindig nem akarja őt beereszteni az irodalomba. Egyszerű, érthető érzelmek és nemes komolyság, az kell nekünk, fiatal barátom, mondta a szerkesztő ur, és nem a modern zagyvaságok, melyekben nincs egyszerűség. Legfőbb a versnél, hogy érthető legyen. Akkor majd meglátjuk.)

EGYSZERŰSÉG

Nem hivalgó, cifra páva
Nem modern az én szívem.
Egyszerűség lakik benne
Mosolyogva szeliden.

Egyszerű, de tiszta nóták
Amiket én dalolok -
Mert a szívem sugja őket
Nem is olyan nagy dolog.

Ugy csicsereg az én szívem
Egyszerűen, szabadon,
Mint a pintyőke madárka
Főnt a lombos ágakon.

Ami a szivemen fekszik
Azt dalolom, semmi mást:
Legelő, kicsiny birkáktól
Tanultam a versirást.

Egyszerű és tiszta nóta
Gólyafészek, háztető -
Nincsen benne semmi, ámde
Az legalább érthető.

A jó isten egyszerűnek
Alkotta az eszemet,
Nincsen abban nagy modernség
Csak szelidség, szeretet.

Kicsi kunyhó, szerető szív,
Messze égbolt, tiszta, kék -
Fulladjon meg Ady Endre
Lehetőleg máma még.

A MI FALUNKBÓL...

A mi falunkból jött az üzenet
Áll még a gólya eszterág felett,
Nő még a fű a zöld domboldalon
És bent, az udvaron.

Kertünkben még virul a sok virág
És még rügyeznek tavasszal a fák
És egyre folyik a mezőn a munka
A mi falunkba.

A mi falunkba ákácfa alatt
Fehérremeszt házak állanak
És estefélé, ha a nap lehuлл,
Bealkonyul.

A mi falunkba nyáron nő a zab
És éjszaka van, ha nem süt a nap;
Forgácsot vág ki fából a gyalu,
Csodálatos, csodálatos falu.

HIT, REMÉNY, SZERETET (Karácsonyi mellékletekre féláron.)

Szívünk felett, az éjszakából
Csupán a hit mécsese világol,
Tartson hát össze titeket,
A hit, remény s a szeretet.

Legyen a szived egyszerű
Boru után jön a derű
A nyár jön a tavasz után,
S viszont, az ősz a nyár után.

Akárhogy van, s akármikép'
A vers csak akkor szép, ha szép:
Piros fedél, fehér tanya,
És ha nem szép, akkor csunya.

Mert a szívből érzés lakik
Az Isten tudja, hányadik,
S az érzés tiszta dalt kíván
Bizony, szép, tiszta dalt kíván.

Kicsiny kunyhóban szeretet,
Szeressétek a gyermeket
E szent karácsony ünnepén
Önöknek ezt kívánom én.

Mert bibor-bárony vendégség-
Nél jobb egy napi egészség-
Opasno je van se nagnuti
Kéretik nem dohányozni.

MÁSODIK FEJEZET

Európában jobbra, a harmadik zsalugáter mellett állott akkor egy kocsmá, félig a földben, melyben régi kisasszonyok délután strimplit hímeztek, és az ereszt alatt Knezmicsné fekete macskája poros akácfáról és a dülözt végén korhadtó fakeresztek ódon zenéléséről ásitózott. Hatkor megszólalt ebben a kocsmában egy kis princesse, régi kőrisfából, ennek a fejében apró zenélő szerkezet volt, és ezt zenélte: "Du hast mich nie geliebt, Augustin."

Délután Knezmicsné és a régi kisasszonyok promenádere indultak, végigsétáltak a redut környékét, aztán letértek a Városerdőn túl, a Tattersall felé.

Ottan éppen repülőverseny volt, Knezmicsné és a régi kisasszonyok a hatos fészert előtt álltak meg, és benéztek. Székely, a kurátor, betessékelte a régi kisasszonyokat, és megmutatta nekik a repülő masinát.

Ódon, tömör masina volt, a harmincas évek patinájával. Két szárú felülete kalotaszegi varrottas bádognál tompult; rozsdás, régi vasak tartották össze a kedves, otthonos, nyikorgó szerkezetet. Ilyen régi, harmincas repülőgépe az egész városban csak neki volt, a "főúrnak", ahogy nevezték. Az ülés barnásvörös, nyútt bársony: két kis ablaka, amin az utas kinézhetett, pókhálós üveggel; - az ablak peremén muskátli cserepek. Kormánylapátját egy csepeli tutajból eszkábálták oda; a kormány szélén még rajt' ült egy öreg tót, akit ottfelejtettek, és olyankor, mikor a gép dőcögve és nyikorogva felszállt a levegőbe, az öreg tót furulyázni kezdett. A légsavarra - régi zsalugátérekéből eszkábáltatta össze az uraság - nefelejtseket hímeztek régi kisasszonyok, könnyhullatások között: a légsavar szélén, olyankor, mikor repült, két kékdolmányú hajdú ült, hosszú féderes ostorral és zsalugáterrel - ezek néha rávágtak a motorra, ha elakadt, különben keveset beszéltek, hanem a bajszukat pederték. Teteje is volt a gépnek, jóféle, illatos kecskebőröből, amin régi rovátkák sorakoztak.

Ilyen volt a "nagyúr" masinája. Ha útra kelt, a két hajdú belevágott a kis kávéfőzőbe, ami motorul szolgált: ilyenkor a harmonikás ferde kéményen fekete füst szállt fel a kékséges égbe. Nagy dőcögve és nyikorogva felszállt a masina - ferdén mászott a levegő kátyújában, berregett a gőzdaráló, a muskátlik lebegtek, a hajdúk zsalugátéreztek... aztán egyszerre megállt az egész miskulancia. Ilyenkor régi, színvas létrát támasztottak neki, és a régi kisasszonyok lesétáltak ezen a létrán - földre, mint az angyalok.

A NEGYVENKETTES ZENÉLŐ MORDÁLY

Harctér, 1916.

Egy napon Szindbád arra ébredt régi, mahagoni ágyában, hogy elfelejtette a mályvaszínű dáma nevét, akivel aznap találkoznia kellett a Normafa alatt.

Ebben az időben Szindbád lelkében nagy változások voltak észlelhetők, amikről ő maga is tudott. Valamely hatással lehetett rá bizonyára az a régi könyv, ami fehér nachtkasztliján feküdt, s amit az este olvasott, de nem értett.

Igen régi dolgokról volt szó ebben a könyvben, melynek címlapjából egy szép este Szindbád fűtőbuszt csinált, s így a dátumot nem volt módjában megállapítani. De lehet, hogy már egy vagy két hónap is eltelt azóta, hogy ezt a könyvet valami régi levente vagy íródiák megírta: valami gorlicei vagy milyen áttörésről volt benne szó, úgy látszik - és Szindbád az áttört strimflikre gondolt, amit a régi Spenót utcában látott egyszer, a "Gerlicé"-hez címzett fogadóban. Azonfelül valami negyvenkettes ágyról is beszélt a szerző, de Szindbád nem tudta eldönteni, hogy látta-e azt az ágyat, azokban a vidéki vendéglőkben, ahol gyakran megfordult, s ahol finom dámák cipellőjéről és parfümjéről álmódzva, sokszor feküdt egyedül és elhagyatva. Ebben az időben Szindbád nem volt jókedvű.

Ebéd után a találka helyett (mivelhogy a mályvaszínű dáma neve még mindig nem jutott eszébe, és mivel restellte volna ezt elárulni) még egyszer megnézte azt a könyvet Szindbád, és végleg lemondott róla, hogy eszébe jusszon, miről is lehet benne szó.

Különb is Szindbád nem szerette az effajta régi könyveket: ő az illatos és patinás jelent szerette, a pillanatok örömeit, egypár barátot, akikkel elbeszélgethetett a napi eseményekről, színésznőkről, Füredről, holdas estéről és krizantémumokról, miket kesztyűs kezek nyújtanak ki a szála vasrostélyán keresztül. Éppen azért elhatározta, hogy ma bemegy a New Pilvaxba, egy ábrándos Zerkovitzgavotte-ot meghallgat, és korán lefekszik.

A barnult asztalok mellett már ott ült a rendes társaság. Degré Alajos, Kuthy, Pákh Albert, Vay Sándor, Vachott Imre, Lakatos László, Balassi Bálint, Molnár Ferenc, Tinódy Lantos Sebestyén Károly és a mindig illatos és finoman mosolygó Jules Bakti, a "márki", ahogy maguk között nevezték. Régi, nehéz ezüstkanalak csilingeltek finoman a régi csészékben, melyekben a régi, ódon kávé füstölgött - egyesek régi, patinás sonkát ettek tojással. A zenélőóra finom kis hangja az "Irigylem a kannibál nőt" kezdetű valcert ismételte.

Szindbádot felcsillanó szemekkel fogadta a kis társaság. Lakatos László éppen Laborfalvy Zsazsáról áradozott, aki a Teátrumban éppen tegnap alakította egy merész, modern eszmékkel harcoló, aktuális dráma hősnőjét: mindenki irigyen hallgatta az előadót, mert köztudomású volt, hogy verset írt egy olasz grófnőhöz, amit az illető nem kapott meg, mert a levelet visszaküldték a határról, "Kriegszensur durchgelesen und rückgesandt" felírással. Senki sem értette a társaságban, mit jelent ez: hát már nem lehet olasz grófnőhöz verset írni?

- Ma egy furcsa, régi könyvet olvasék - kezdte el Szindbád gondolkodva. - Szeretném, ha volna közületek, aki megmagyarázná nekem, mit jelentenek egyes dolgok, melyeknek értelménél fel nem foghatom, nem lévén járatos a régi kultúrhistóriában. Valami gorlicei áttörésről van szó, ezt még megértém, mert az áttört strimpfliket kedvelem - ami a drótakadályokat illeti -

- Ez csak a krinolin szoknya drótja lehet - vetette közbe L. László -, nem tudnám, mire lehetne még a drótot használni ezenkívül.

- Hanem a negyvenkettes ágy, vagy ágyú, az mi lehet? - tűnődött tovább Szindbád.

Ezen hosszan vitakoztak, mindenki más verziót tudott - egyik gáláns történetet mondott el valamely úri színésznőről, akiért a Városmajorban két testőrkapitány duellált. Egy holdas este aztán a régi Rondella körül spinétet ivott holmi szerelmes poéta, szívére szorítva a dáma csipkés legyezőjét.

Végre Balassi, Molnár F., Sebestyén kezdett beszélni, és elmondta, hogy az ő nagyapja szólt neki valami háborúról, ami nagyon régen volt ezen a vidéken, talán két éve, vagy még több - és hogy akkor ez a negyvenkettes nem is fekvőhely, hanem mordály volt, füstély, vagy karabély, vagy mi, amit a régi, régi katonák használtak.

- Mordály? - mondta eltűnődve Szindbád - úgy képelem, hideg bái éjszakákon használták, a városon kívül: piros, kopott lakkal volt befestve, csikorgó fogantyúkkal - szőke leányfej volt ráfestve, akvarellben, két kis galambbal - és egy kis ezüstlánc lógott róla, amit, ha meghúztak, a mordály muzsikálni kezdett - O du lieber Augustin -

- Zenélő mordály - sóhajtott László merengve -, istenem, milyen szépek voltak ezek a régi dolgok... Istenem... a huszadik század... ezerkilencszáztizenhat... mért nem éltem akkor... mért kell nekem ausgetippelt a negyvenes években élni, közvetlenül a szabadságharc után, sré vizavi a Biedermeiertől...

- Igaz... miért kell... - sóhajtották együtt... és kívülről, a Rondella felől bólogatott a visszhang - "hát miért?"

A VÉRES KÉMÉNY

I

Kázmér későn ment haza. A kapunál sokáig kellett várni, még nem vacsorázott, eszébe jutott, hogy sétát tesz. Lement a folyópartra, a kócos, szittyós vizet nézte, és nagyon csodálkozott, hogy ez a partja a folyónak itt van, és nem például a túlsó oldalon. De aztán eszébe jutott, hogy akkor viszont változna a folyó fonákja.

Ezen elbúsult. Elhatározta, hogy ezentúl más ember lesz, korábban kel, a feleségével jobban bánik, talán hivatalt is vállal. Már látta a csempe íróasztalt, tintafoltokkal, mint valami babos kendő. Nagyon szerette azokat a kis fekete bugyros szoknyácskákat, amiket a hivatalnokok kabátujjukra húznak, hogy a szövet ne rongálódjék. A nagybátyjának is ilyen volt, akit nem szerettek a családban, iszákos volt. Egyszer külvárosi utcában találkozott vele, hülyén nevetett rá, és hívta. Akkor elszaladt, és sokáig nem mert lépcsőn négykézláb menni.

Most is ilyen utcákon járt. Fönt, a házak negyedik emeletén volt egy sáv, ami még megmaradt a világosságból, mint azok a festékcsikok, amiket a szobafestő húz a tapéta fölé. Különben a házak egymásután következtek, és be voltak csukva. Kázmér idegesen számolta a házakat, eljutott a 77-ig, és babonásan nézegetett át a másik oldalra, hogy ott megfelelnek-e a számok.

II

A házon túl telek volt, tömpe lomokkal, nyufrával, pirittyós celendével. Ez után a telek után már csak egy ház volt; az útra ugrott ki, magában állt, utána másik utca következett.

Kázmér bosszankodott, hogy nem számolhat tovább. Haragudott a házra, amely külön állt. De aztán elszégyellte magát. Visszament, és megnézte a házat. Közönséges tucatház volt. De a kéményen volt valami más, dacos vonás, valami ismeretlen íz. Ez a kémény kicsit oldalt dőlt. Olyan volt, mint a vidéki lányok kontya vasárnap, a pállott, fanyar délutánban. Eh, ostobaság, mondta magában, már egy kicsit régi.

Másnap sok dolga volt. Ügyeit intézte. Eszébe se jutott a ház. De délután a városházára kellett mennie valamiért. Az egyik ajtón, aranykeretes táblán, ezt a feliratot látta: X. Y. tanácsnok. Házrendészeti felügyelő. Futóan arra gondolt, hogy bemegy, és megkérdezi, mennyibe kerül egy kémény. De aztán elfelejtette.

III

Este gondosabban borotválkozott. A pincérrel türelmetlenül beszélt, kevesebb borra valót adott. Miután elolvasta az újságot, a szaklapokat kérte. Türelmetlenül lapozgatott. Végre megakadt a szeme a "Kéményseprők Közlönyé"-n. Bután, értelmetlenül elolvasta, utolsó betűig. Gondolkozott a műszavakon. "Kéményléc" mondta, és "Füstemészto készülék". Eszébe jutottak azok a kis képes lapocskák, amikkel újkor szokták meglátogatni a családot a kéményseprők, és amiknek a címlapján tiszta, mosakodott arcú, pozsgás fej bólogat, ibolyaszemekkel.

Éjszaka fejfájása volt. Felugrott, és kinézett a sötét utcára. Egyik cigarettát a másik után szíta el. Nézte a füstöt. Csodálkozott, hogy eddig még sohase figyelte meg. Milyen bodoran szállingózik a papírsó végéből. Olyan, mint egy kémény.

Reggel brómot vett be. Halványsárga mérgeket kóstolgatott, világoszöld veronált és szublimátot, aminek alkonyatrót színe van. Arra gondolt, milyen furcsa volna, ha a folyadékok szilárdak volnának és a tárgyak folyékonyak. Akkor az ember olyan alakot vehetne fel, olyantén akar. Ő talán hosszúkás alakot venne föl és füstölögne.

IV

Éjszaka néha fülugrott. Kirohant az utcára, és megnézte a kéményt. Úgy rémlett neki, már nem dől oldalra, mintha valami picikével egyenesebben állna. Mint valaki, aki javulni akar.

Egyre mélyebbre süllyedt. A barátait elhanyagolta. Néha kapuzárás után, külvárosokban látták, züllött és rongyos emberekkel. Egy napon bevetődött holmi lármás helyre, ahol táncmulatság volt. A "Kéményseprők Egylete" rendezett ilyesféléket. Reggelig itt mulatott. Összelelkezett a legényekkel, pertut ivott, belépett az egyletükbe.

V

Kalapja lekonyult, arcán fekete foltok jelentek meg. A korom keserű hullafoltjai. Néha írni kezdett, aztán összetépte. Ilyenkor a kezein is foltok voltak, tintafoltok. Úgy érezte, más ember lett, egyszerűbb, mélyebb, igazabb. Tintában és koromban mosakodott meg. Álmában végtelen sötét tengert látott, melyből óriási karok nyúltak ki. Aztán füstgomolyokat látott.

Költőket kezdett olvasni. Rájött, hogy őt csak ezek értik meg. Dante Pokla került a kezébe. De már nem tudta élvezni. Szemei beestek, térde összeverődött.

VI

Egyszer hajnalban egyedül maradt a háztetőn. Főlnézett az égre, melyről halkan permetezett a korom. Eszébe jutott egy kép, amit gyermekkorában látott. Valami iskolai kiadás címlapja volt. Sötét háttérből boszorkányos fej emelkedik. Sántái mosolya mögött vörös szárnyak. Mögötte vérben lánkol a láthatár. Most is erre gondolt. Összeborzongott.

- Lucifer - mondta.

És kilökte a karjait, mint a szármakat.

ÖCSÉM

Amateur-kiadás, az életből merített papíron, művészi címlappal "Inter arma" jeligés külön borítékkal. Háromszáz példány számozva, szerző aláírásával, fényképével és újjelnyomatával, külön fejezet címmel. A hátsó oldalon szerző eddig megjelent művei. Ara 5 korona, vászonkötésben 6 korona, bőrkötésben 7 korona, selymekötésben 8 korona, ugyanaz himzett selyemből, csipkével 10 korona, igen tartós kivételben, felül díszkréten dekoltálva, szerző mellszobrával 20 korona, katonák őrmestertől lefelé ugyanannyiért kapják.

ELSŐ FEJEZET

melyben a szerző kis öccséről beszél, aki mint a bécsi kezelőszámtízt-osztály katonái különítményének rendes irodavezetője, részt vett a Nagy Világháborúban, és 1915 júliusában Csörötnök-Rönök mellett lenyelt egy cseresznyemagot. Áldás emlékéremre, béke poraira, melyeket köhögés ellen szedett. Éljen! Éljen! Éljen!

Ha a szívart meggyújtom, kis kék gomoly szalad föl a szoba tetőzete felé, mint egy kék léghajó. Ilyen kék volt a tó, ahol mi játszottunk, kisöcsém, mikor még fakard volt és fapuska, és a nagy gyermekek még kis öregek voltak. Kis öcsém, kis öcsém, kis hős, aki elmentél a háborúba, és most vérben és velőben gázol szelíd, bús kis cipőd.

Meggyújtom a szívart. Minő lány, édes hajlása van szelíd kezünknek. A homlok felé hajlik.

Az én öcsém most a háborúban van. Kinyitom az ajtókat, és felhúzó minden függőnyt. Nézem a kis kereszteteket, amiket az íróasztalra karcolt, és elgondolkodom. Ez a szoba az ő szobája. Begyújtok a kályhába, és felgöngyölöm a szőnyegeket. Most ő nincsen itt. Elment, mint egy kis cseléd, a háború cselédje. Ő, aki egyszer levelet vitt egy édes rokonhoz, kis postás. Most is levelet visz, édes kis postás, az élet levelét viszi a rossz halál felé. Leccsavarom a szögeket, és benézek a sarkokba. Öcsém, kis öcsém, kicsiny számfejtő. Látom őt, amint fejt a számokat. Okos kis szemén szemüveg. Benézek a fiókjába, elmozdítom a székeket, és lekaparom a tapétákat.

Ő is egy tapéta.

Most a múltját nézem, összeszedek minden limlomot, tarkabarkát. Szegény kis gyermek. Bűbajos. Vajákas. Vajókás. A kertben ülünk, kis öcsém, és Petőfit olvassuk. Te szelíden korholsz, mert heves vagyok. Minő szelíden emeled a kezéd, és pápaszemed öregesen villog. Pedig alig vagy harminc évvel idősebb nálam, kis öcsém, édesem. Szakállad alig őszül még, a csúzt is egy-két éve csak, hogy ismered - de már más, komolyan, beszéd nélkül.

Sohase szerettél sokat beszélni. Ezt talán tőled örököltém.

Most hallgathatsz.

*

Ezt talán piros tintával kellene írni. Vagy zölddel és feketével, arany alapon.

Mert látlak téged, odakünt, a halál kicsiny udvari lakásában. Ott állasz a rajvonalon, kezeden a nehéz fölszerelés, és okosan, figyelmesen nézel. Trombitálnak: kezdődik a roham. Kéz-kézbe, kettős sorokban rohantok a véres safnulnin át. Szemben már villognak a torniszferek. Magasra tartod a nehéz srappelt, hogy kellő időben áthajítsad. Vigyázz, kész, rajta - balra arc! - vezényelsz. Már áll a roham. Kettős sorok - balra át - kiáltod, és kiragadod pajtásod kezéből a mündungsdeklit - előre!

Menj, kis öcsém. Menj, te, aki erős, bátor, fiatal vagy - nálam alig harminc évvel idősebb. Menj, és ne gondold rám, ne törődj velem, ne sajnálj, amiért reszket a szívem érted, és szájam elferdül. Ha megszakad is a szíved, hogy nem vigasztalhatasz, csak menj. Ne sajnálj. Menj.

Én maradok.

*

Meggyújtom a havannámat, és úgy tűnődöm. Mi értelme van, minek, ki tudja. Felgyújtom a gyertyákat. A tea halványan, keserűen sötétlik, elfelejtettem meginni.

Öcsém. Milyen kár, hogy nem ismertelek. Milyen lehetsz, kis harcos számfejtő. Sohase láttalak. Milyen kár, hogy tizenöt évvel ezelőtt, hogy a világra jöttem, téged Keckemétre vittek egy rokonhoz, és azóta se jöttél haza. Állítólag nem is biztos, hogy az öcsém vagy, sokan azt mondják, hogy a nagymama tévedett, te nem is vagy a világban, ő összetévesztette a dolgot, a Málcsi néni kislányáról volt akkor szó, aki később könyvelőnő lett a műjégygyárban, és Kassán lakik. De én őt se láttam soha.

A tea kihűlt már, nincs kedvem meginni. Szegény, szegény, szomorú életem. Már teát se tudok inni.

Legenda vagy.